

[Holger Eriksen.]

Norge under det sidste valg for at studere de syges stemmeafgivning, og han fik et deprimerende indtryk deraf. Systemet var, at hospitalet blev udskilt som et selvstændigt valgområde med egne valglisten; det vil altså sige, at ikke alene patienter, men også sygeplejersker, læger og alle, der havde bopæl på sygehusets grund, kunne stemme dér. Et af de hospitaler, han besøgte, havde også en stor plejeafdeling. Han har oplyst, at det var en ynk at se, hvorledes de gamle bogstavelig talt blev slæbt til afstemningslokalet, og så har den norske valglov endda en bestemmelse om, at formanden for valgbestyrelsen skal bortvise en vælger, når han skønner, at denne ikke har sin fornufts fulde brug. Kun i enkelte tilfælde havde den pågældende formand gjort brug af denne ret, men man kan let forstå, at den situation, han har været i, i hvert fald ikke har været morsom.

Den værste anke imod at skabe afstemningsmuligheder for hospitalernes patienter eller for nogle af dem er dog, at enhver kan se, at man så ikke kunne blive stående derved. Giver man efter på dette område, bliver kravene fra de syge i hjemmene endnu stærkere, og hvad så? Vil man være imødekommende her, synes der kun at være to udveje, nemlig enten at tillade, at de syge stemmer pr. brev, eller at oprette ambulante afstemningsinstitutioner. I begge tilfælde må der kræves en forud indsendt lægeattest, hvilket vil være en bekostning for de pågældende, medmindre staten betaler.

Det bliver dog ikke den eneste merudgift. Hvis den hemmelige stemmeafgivning skal bevares — og jeg tror, at det store flertal, muligvis alle, i denne sal er enige om, at den er grundpillen i alt demokrati — ja, så må man ved brevafstemning have garantier for, at den syges stemmeafgivning ikke bliver kontrolleret. Denne garanti kan ikke gives af en den syge nærstående person, der muligvis er interesseret i at påvirke stemmeafgivningen. Nej, så må man have udpeget et stort antal kvalificerede personer — fra indenrigsministeriets side har man sagt, at det måske skal være efter reglerne for udpegning af nævninger — og disse personer skal gå rundt til de syge og kontrollere, at den, der er syg, og som får

lov til at stemme på denne måde, er i absolut enrum i det øjeblik, han udfylder stemmesedlen. Derved kommer fremgangsmåden i høj grad til at ligne den ambulante stemmeafgivningsform, der består i, at to af valgbestyrelsens medlemmer kører rundt til de syge og modtager stemmesedler; og at det vil være næsten uoverkommeligt, i hvert fald i de store byer, siger sig selv, ganske bortset fra at også dette system har uheldige bivirkninger. Man tænke sig f. eks., at en mand ligger meget syg, så syg, at hustruen eller husbestyrerinden under ingen omstændigheder kan forlade ham. Så kommer valgbestyrelsen og henter hans stemmeseddel, medens hustruen, der ikke har mulighed for at gå til valgstedet, ikke samtidig kan afgive sin stemme. Vil hun have let ved at forstå retfærdigheden i en sådan ordning?

Jeg må endnu nævne, at det svenske system indebærer, at man kan stemme ved fuldmagt til sin ægtefælle. Det giver de gifte en præferencestilling i forhold til de ugifte, og jeg tvivler på, at nogen vil gå ind derfor. Det er jo givet, at valghemmeligheden i disse tilfælde er borte. I virkeligheden kan det kun praktiseres under én forudsætning, nemlig at ægtefællerne altid stemmer på samme parti, og det er jo langt fra givet.

Ud fra de nævnte synspunkter må jeg derfor på mit partis vegne tilråde, at man følger udvalgets indstilling.

Udvalget har, som det også fremgår af betænkningen, desuden drøftet problemerne vedrørende beslægtedes adgang til samtidig at have sæde i et kommunalråd og en ordning med sygeorlov for kommunalrådsmedlemmer, men da det er oplyst, at disse to ting for tiden behandles i kommunallovskommissionen, er man enig om at ville afvente denne kommissions betænkning.

Jeg skal derfor anbefale det ændringsforslag, som udvalgets flertal har tiltrådt.

Harald Nielsen: Vi kan alle være enige i, hvad det ærede medlem hr. Holger Eriksen sagde, at det er en belastning for et politisk interesseret menneske at være afskåret fra at stemme på valgdagen på grund af sygdom, og det må derfor have alles sympati, om der kunne findes en ordning, der på betryggende måde kunne give de syge